

פרשת תרומה

"זאת התרומה תקחו מאתם זהב כסף ונחושת" (כ"ה, ג)

הם לעולם ולעולמי עולמים, שנאמר (קהלת י"א), 'שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו'. ועוד נאמר (משלי י'), 'צדקה תציל ממוות'."

בגמרא (שבת קנו ע"א), מצינו שאמרו החוזים בכוכבים לרבי עקיבא שביום שתיכנס בתו לחופה יישכנה נחש והיא תמות, והיה רבי עקיבא מיצר על כך. יום חופת בתו הגיע. הכול עבר בשלום ובני הזוג הלכו לביתם. באותו הלילה הורידה בתו של רבי עקיבא את סיכת הזהב מראשה, אותה סיכה אשר מחוברת הייתה עם מחט דוקרת מאחוריה, הניחה אותה בין כותלי הקיר ונרדמה. בבוקר הורידה הסיכה מהקיר ולסיכה היה מחובר נחש מת. הסיכה דקרה את הנחש והרגה אותו.

שמע על כך רבי עקיבא ושאל את בתו: "בתי, איזה מעשה עשית? מה הציל אותך מהמוות?". ענתה לו: "ביום החתונה הגיעה אדם עני ורצה לסעוד, אך כולם היו טרודים בענייני השמחה ולא שמו לב אליי. לכן אני בעצמי הבאתי לו מהמנה שלי".

דרש רבי עקיבא, "צדקה תציל ממוות" – לא ממיתה משונה אלא מהמיתה עצמה.

על כל אדם ואדם גוזרים בשמים את פרנסתו וכן כמה יחסר ממונו במשך השנה. אם זוכה – נותן את החיסרון לעניים ולשאר ענייני צדקה, ועל ידי החיסרון זוכה למצוות צדקה שבשכרה יתברך בעושר; אם לא זכה – סוף שייקחו את ממונו בעל כורחו, הן על ידי מסים שונים או שחלילה יצטרך להוציאם לקניית תרופות, כנאמר בגמרא במסכת ביצה (טז ע"א): כשם שמזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה, זכה – הלא פרוס לרעב לחמך, לא זכה – ועניים מרודים תביא בית.

אמר רבי אלעזר: "גדול העושה צדקה בסתר יותר מכל הקרבנות" (סוכה מט ע"ב).

(מתוך הספר אמרי התורה)

ורד תורג'מן

סטודנטית בהתמחויות לתושב"ע ולאנגלית

אמרו רבותינו שיש שלושה סוגים של אנשים בנותני הצדקה: האחד, נותן תמיד, בכל מצב; השני, כשיש חולי אצלו ובמשפחתו הוא מתחיל לפזר את ממונו לצדקה; השלישי, כשקרב קצו וסמוך לפטירתו מן העולם נותן צדקה. מרן רבנו עובדיה יוסף שליט"א (זצ"ל) הסביר ששלושה סוגי אנשים אלו מרומזים בפסוק זהב כסף ונחושת: זהב – ראשי תיבות זה הנותן בריא; כסף – ראשי תיבות כשרואה סכנה פותח; נחושת – ראשי תיבות נתינת חולה שאומר תנו.

מסופר על רבי עוקבא שהיה רגיל לתת צדקה לאדם עני שהכיר. באחד הימים בא רבי עוקבע להניח הצדקה מחוץ לפתח בית העני ובאותו רגע חשש שהעני מתקרב כדי לראות מי שם את הצדקה. מיהר רבי עוקבא וברח לכיוון התנור הבוהר הרחוק מבית העני. ראתה אותו אשתו ונכנסה אחריו לתנור הבוהר. הרגליים של רב עוקבא החלו לשרוף ואילו של אשתו לא. שאל רבי עוקבא לפרש הדבר וענתה לו אשתו: "אתה מביא לו כסף והוא מתאמץ לקנות בזה אוכל, ואני מביאה לו אוכל כדי שלא יתאמץ כלל".

אמרו רבותינו, "צדקה תציל ממוות". כשאדם מוציא מכיסו – הקב"ה רואה את החמלה שבלב הנותן ואת השמחה שבלב המקבל וה' בעצמו נמלא בחמלה על אותו אדם הנותן.

באבות דרבי נתן (ג, ט) מסופר על חסיד שהיה רגיל לתת צדקה. פעם נסע בספינה, באה רוח סערה וטבעה ספינתו בים. ראהו רבי עקיבא ובא לפני בית דין להעיד על אשתו שתוכל להינשא, וטרם הספיק רבי עקיבא להעיד בא אותו האיש ועמד לפניו. שאלו רבי עקיבא: "אתה הוא שטבעת בים?" אמר לו: "הן". שאלו: "ומי העלך והצילך מן הים?" אמר לו: "צדקה שעשיתי היא העליתני מן הים". שאלו רבי עקיבא: "מניין לך זאת?" השיב לו: "כשירדתי למעמקי מצולה שמעתי קול רעש גדול מגלי הים, אשר גל אחד אמר לחברו וחברו לחברו, 'רוצו ונעלה את האיש הזה מן הים שעשה צדקה כל ימי חייו'. באותה שעה פתח רבי עקיבא ואמר: "ברוך אלוקים ואלוקי ישראל שבחר בדברי תורה ובדברי חכמים, שדברי תורה ודברי חכמים קיימים

שנת שמיטה

קניית פרחים בשנת שמיטה (א)

הפעולות החקלאיות הנפוצות בפרחים:

1. שתילה וזריעה: רוב הפרחים החד-שנתיים נזרעים במשתלה במצע מנותק ומוגבה בתוך חממה ואחר כך נשתלים אצל המגדל בחממה, בבית רשת או בשטח פתוח. סוגים מסוימים נזרעים אצל המגדל. הנפוצים שבהם: חמניות וכל גידולי הבצלים והפקעות, כגון סייפנים, שושן, כלנית, נורית ועוד. פרחים נוספים הנזרעים בדרך כלל הם חריע, ודלפיניום שדה (דורבנית הפרש). שתילה בגוש אסורה רק מדרבנן; שתילת שתילי פרחים בגוש מותרת בחממה על ידי גוי ואף ללא היתר מכירה; שתילה בשטח פתוח מותרת רק לאחר מכירת האדמה לגוי; שתילת פקעות ובצלים בחממה מותרת גם על ידי ישראל רק עם היתר מכירה, אך בשטח פתוח רק על ידי גוי. ללא היתר מכירה אין לשתול בצלים ופקעות כלל, אלא רק במצע מנותק בחממה או על ידי יצירת שתילים בגוש על ידי הנבטה מוקדמת במגשים או בעציצונים.
2. שתילה במצע מנותק בחממה: ההלכה דורשת גידול במכלים שנפחם אינו עולה על 70 ליטר ובשעת הדחק 40 סאה (330 ליטר). רוב המצעים המנותקים בגידול פרחים אינם עונים על דרישה זו. לפי ההלכה הניתוק צריך לכלול גם את נוף הצמחים מה שמחייב פרישת יריעת פלסטיק גם בשבילים שבין הערוגות.
3. השקיה ודישון: קיימות בכל הגידולים ואלה פעולות המותרות בשמיטה.
4. הדברת עשבייה: הדברת עשבייה המזיקה לפרחים מותרת על פי סדר העדיפות הבא: ריסוס במונע נביטה, ריסוס עשבייה קיימת, כיסוח עשבים. עקירת עשבים ביד מותרת רק אם נגרם נזק לצמח, מוצו הדרכים הנ"ל ואין דרך אחרת למנוע את הנזק.
5. הדברת מזיקים: קיימות הרבה, בעיקר בגידולי חממה, וזה מותר בשביעית. הערה: עבודה עברית כמעט שאינה קיימת בענף הפרחים כך שברוב רובם של המקרים מתקיימת ההקפדה לקיום מלאכות על ידי גוי.

המשך בשבוע הבא...

מתוך:

יחיאל שטיינמן, "קניית פרחים בשנת שמיטה", אתר דעת: <http://www.daat.ac.il/daat/shmita/sikumim/kniyat.htm>